

στάσεως, τὴν κρατικὴν ἐξουσίαν καὶ ν᾽ ἀνατρέψῃ τὴν κυρίαρχον τάξιν. Συνεπῶς τὸ προλεταριάτον εἶνε πάντοτε ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως. Μᾶς βεβαιώνει ἄλλωστε τοῦτο ὁ πατριάρχης του Κ. Μάρξ, λέγων ὅτι : «Οἱ κομμουνισταί, ὑποστηρίζουν πάντοτε κάθε ἐπαναστατικὴν κίνησιν, στρεφομένην κατὰ τῆς ὑπαρχούσης πολιτικῆς καὶ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος. Τίθενται ἄνευ δισταγμοῦ, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἐπαναστατῶν, οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶνε οὔτοι, Γάλλοι, Ἕλληνοὶ, Ἄγγλοι, Γερμανοί, Κινέζοι κλπ. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀποψίς μας» (1).

Τοιαύτη εἶνε, ἐν ὀλίγοις, ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία τοῦ σοσιαλισμοῦ.

6. Οἰκονομία.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα εἰς τὰ οἰκονομικὰ δόγματα τοῦ σοσιαλισμοῦ, τὰ ὁποῖα διατυπωθέντα ἀπὸ αὐτοὺς τούτους τοὺς ἰδρυτὰς τοῦ συγχρόνου κοινωνισμοῦ Μάρξ καὶ Ἐγκελς, ἰδίως δὲ τοῦ πρώτου, ὅστις διεφημίσθη κατὰ κόρον ὡς «οἰκονομολόγος», δύνανται νὰ συνομισθοῦν εἰς τὰ ἑξῆς :

«Ἡ πολιτικὴ, νομικὴ, φιλοσοφικὴ, καλλιτεχνικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἀνθρωπότητος ὀφείλεται εἰς λόγους οἰκονομικοῦς. Αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι συνδέονται στενῶς μετὰ τῶν παραγωγικῶν μέσων καὶ δυνάμεων. Διὰ τῆς ἀποκτήσεως νέων παραγωγικῶν δυνάμεων οἱ ἄνθρωποι μεταβάλλουν τὸ τρόπον τῆς παραγωγῆς. Μετὰ τῆς μεταβολῆς δὲ αὐτοῦ μεταβάλλονται καὶ αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι. Ὁ χειροκίνητος μύλος παριστᾷ κοινωνίαν μετὰ φεουδαρχῶν, ὁ ἀτμόμυλος μετὰ βιομηχανῶν κεφαλαιοκρατῶν...» (2).

«Μέσα στὴν ἀστικὴν κοινωνίαν, τὸ κεφάλαιο εἶνε ἀνεξάρτητο καὶ προσωπικὸ—ἀποτελεῖ δηλαδὴ ἀτομικὴν ἰδιοκτησίαν—ἐν ᾧ τὸ ἄτομο πού ἐργάζεται, εἶνε ἐξαρτημένο καὶ χωρὶς προσωπικότητα. Τὸ κεφάλαιο ὅμως δὲν εἶνε μιὰ προσωπικὴ δύναμη, ἀλλὰ κοινωνικὴ. Τὸ νὰ εἶνε κανεὶς κεφαλαιοκράτης, σημαίνει πὼς ἔχει μέσα στὸ σύστημα τῆς παραγωγῆς ὄχι μόνο μιὰ προσωπικὴ θέση, μὰ καὶ μιὰ κοινωνικὴ. Τὸ κεφάλαιο εἶνε ἓνα προϊόν ὁμαδικὸ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ σὲ κίνησιν, παρὰ μόνο μὲ τὶς συνδυασμένες ἐνέργειες πολλῶν ἀτόμων. Ὡστε ἂν τὸ κεφάλαιο μετατραπῇ σὲ κοινὴ ἰδιοκτησία, πού ἀνήκει σ᾽ ὅλα τὰ μέλη τῆς κοινωνίας, θὰ πῆ πὼς... δὲν εἶνε ἡ προσωπικὴ ἰδιοκτησία, πού μετατρέπεται σὲ κοινὴ ἰδιοκτησία... Μόνο ὁ κοινωνικὸς χαρακτῆρ

(1) Παρὰ Sembart, μνημ. ἔργον, σελ. 115.

(2) Κ. Μάρξ, εἰς τὸν πρόλογον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον : «κριτικὴ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας» ἔργου του.

ρας τῆς ἰδιοκτησίας ἀλλάζει, διότι χάνει αὕτη τὸν ταξικό της χαρακτῆρα...» (1)

Μὲ ἄλλα λόγια : Τὸ κεφάλαιον θ' ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ἰδιώτας κατόχους του, καὶ θὰ μεταβιβασθῆ εἰς τὴν...κοινωνίαν ! (γράφει : κράτος), διότι ἀποτελεῖ κοινωνικὴν δύναμιν καὶ ὄχι ἀτομικὴν. Ἐὰν μὴ φοβεῖσθε, διότι...δὲν θὰ καταργηθῆ ! Ἐπὶ...θ' ἀλλάξη χαρακτῆρα !

...«Ὅταν ζητῶμε νὰ καταργήσουμε τὴν τέτοια κατάστασι τῶν πραγμάτων—δηλαδὴ νὰ ἐξαφανίσουν τὸ κεφαλαιοκρατικὸν καθεστὸς—ἢ μπορζουαζία φωνάζει πῶς θέλουμε νὰ καταργήσουμε τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐλευθερία. Καὶ μὲ τὸ δίκηο της ! Γιατὶ πρόκειται πραγματικὰ νὰ καταργηθῆ ἡ ἀτομικότητα, ἡ ἀνεξαρτησία, ἡ ἐλευθερία τῶν ἀστῶν». (2) (Διατὶ ὅμως μόνον τῶν ἀστῶν καὶ ὄχι καὶ τῶν προλεταρίων ; Μήπως αὐτοὶ θὰ ἔχουν κεφάλαιον ; Ἐὰν ἔλησμονήσαμεν ! Αὐτοὶ... θ' ἀποτελοῦν τὴν...κοινωνίαν—τὸ κράτος—θὰ εἶνε ἡ... «ἀρχουσα τάξι» καὶ συνεπῶς... θὰ ἔχη τὰ πάντα εἰς τὴν διάθεσίν της !) Ἐπιπλέον ἐργάζεται, πῶς σὰς ἀπατοῦν καὶ σὰς ἐκμεταλλεύονται χωρὶς οὔτε κἂν νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεσθε.

...«Ὁ ἀπαιτούμενος ὅρος γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ κεφαλαίου εἶνε ἡ μισθωτὴ ἐργασία, ἡ ὁποία βασίζεται ἀποκλειστικὰ στὸ συναγωνισμὸ ἀναμεταξύ τους. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ ἀποκτᾷ ὁ ἐργάτης σήμερον μὲ τοὺς κόπους του, φτάνει ἴσα—ἴσα γιὰ νὰ ψευτοζεῖ καὶ νὰ διαιώνίζει τὴ γενιά του. Μὲ κανένα τρόπο δὲ θέλουμε νὰ καταργήσουμε τὴν προσωπικὴ αὐτὴ ἀπόλαυσι τῶν προϊόντων τῆς δουλειᾶς, ποὺ γίνεται γιὰ τὴν ἄμεση συντήρησι καὶ ξαναπαραγωγὴ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ δὲν ἀφήνει κανένα καθαρὸ κέρδος, ἱκανὸ νὰ δώσει ἐξουσία ἐπάνω στὴν ἐργασία τοῦ ἄλλου. Ἐκεῖνο ποῦ θέλουμε νὰ καταργήσουμε εἶνε ὁ ἀθλιὸς τρόπος τοῦ σφετερισμοῦ, ποὺ κάνει τὸν ἐργάτη νὰ ζεῖ μόνο γιὰ νὰ ἀυξάνει τὸ κεφάλαιον» (3), δηλαδὴ τὸ κέρδος.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περικοπῶν, αἴτινες ἀναφέρονται εἰς τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ κέρδος, δὲν φαίνεται σαφῶς ὅτι πρόκειται... νὰ ἐξαφανισθῶν τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ κέρδος, τὰ ὁποῖα πράγματι λέγει ὅτι ἐπιδιώκει ὁ κοινωνισμὸς, ἀνακριβῶς καὶ πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν λαϊκῶν μαζῶν βεβαίως, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἐν συνεχείᾳ, ὅταν θὰ ἐπιχειρήσωμεν τὸν ἔλεγχον τῶν ἀνωτέρω. Συμπεραίνομεν ὅμως τοῦτο ἐξ ὧσων λέγονται εἰς

(1) Κομμουνιστικὸ μανιφέστο, σελ. 55—56.

(2) Αὐτόθι σελ. 57.

(3) Κομμουνιστικὸ μανιφέστο, σελ. 56—57 καὶ ἐπ.

τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «τὸ κεφάλαιον», κύριον καὶ ὀγκῶδες ἔργον τοῦ Μάρξ. Διότι εἰς αὐτὸ διὰ μακρᾶς σειρᾶς συλλογισμῶν καὶ μαθηματικῶν τύπων καὶ ὑπολογισμῶν, γίνεται ἀπόπειρα νὰ ἐξηγηθῆ ὅτι τὸ κέρδος, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἐκεῖ ὑπεραξία, εἶνε κλοπὴ τῆς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν· ὅτι ἡ ἐργασία εἶνε ἡ μόνη παραγωγικὴ δύναμις τῶν ἀγαθῶν καὶ ὅτι, ἐπομένως, εἰς αὐτὴν ἀνήκει ὁλόκληρος ἡ ἀξία τῶν προϊόντων της, (ἐμπορευμάτων), κλπ. κλπ. Ἐκεῖ ἐπίσης ἀναπτύσσονται διὰ μακρῶν αἰ ἐν σπέρματι μόνον, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι θεωρίαι τοῦ κοινωνισμοῦ, εὗρισκόμεναι εἰς τὸ «κομμουνιστικὸ μανιφέστο»· ἦτοι αἱ περὶ τῆς ἀξίας, τῆς κρίσεως, τῆς συγκεντρώσεως τοῦ κεφαλαίου εἰς ὀλίγας χεῖρας, τῆς ἀπαθλιώσεως τῶν ἐργατῶν, τῆς ἀποπτωχεύσεως, τῆς ἐξεγέρσεως αὐτῶν, τῆς...κοινωνικοποιήσεως καὶ τῆς «βέβαιης οὔτω νίκης τοῦ προλεταριάτου» κλπ. Ἀλλὰ μὲ αὐτὰς θ' ἀσχοληθῶμεν εὐρύτερον ὅταν θὰ τὰς ὑποβάλωμεν εἰς τὸν σχετικὸν ἔλεγχον.

Εἰς τὸ «κομμουνιστικὸ μανιφέστο» δὲν γίνεται λόγος περὶ «καταργήσεως τοῦ χρήματος» καὶ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τῆς «ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων δι' ἄλλων» κλπ. Περὶ αὐτοῦ ὅμως ὁμιλοῦν οἱ διάδοχοι τῶν «ἰδρυτῶν» τοῦ κοινωνισμοῦ, ὅπως π.γ. ὁ μέγας σύγχρονος θεωρητικὸς τοῦ κομμουνισμοῦ Μπουχαρίν, εἰς τὸ «πρόγραμμα τῶν κομμουνιστῶν» (1), κλπ. Ἐπομένως πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁμοῦ μὲ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ κέρδος ἐπιδιώκεται καὶ ἡ...κατάργησις τοῦ χρήματος, καὶ ὅτι ἡ διανομὴ—ὑπὸ τοῦ κράτους—εἰς ὄλους τοὺς ἐργαζομένους τῶν προϊόντων τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνάγκη διὰ νὰ ζήσουν, θὰ γίνεται ἔναντι τῆς προσωπικῆς τῶν ἐργασίας ἢ εἰς ἀνταλλαγὴν ἄλλων προϊόντων... χωρὶς τὴν μεσολάβησιν τοῦ χρήματος.

Κατὰ ταῦτα τὴν θέσιν τῆς σημερινῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὰ άτομα, θὰ καταλάβῃ ἡ ὁμαδική, ἡ ὁποία ἀντικαθιστᾷ δῆθεν τὴν γοητείαν τοῦ κέρδους μὲ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς καταλώσεως. Οὔτω θὰ καταργηθῆ ἡ ἐργασία ὡς ἐμπόρευμα καὶ συνεπῶς ἡ δουλεία τοῦ μισθοῦ καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις.

Δὲν εἶνε αὐτὸ ὅμως μόνον τὸ ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον θὰ προκύψῃ δῆθεν, μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς κομμουνιστικῆς οἰκονομίας. Θὰ ἐπιτευχθῆ ἀκόμη καὶ ἡ αὔξησις τοῦ πλούτου, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ὄλους νὰ ζήσωμεν καλλίτερα... «Φαντάζονται δηλαδή, λέγει ὁ Sombart, ὅτι ἡ παραγωγή καὶ ἡ κατανάλωσις δύναται ν' ἀκολουθήσουν μίαν προοδευτικὴν κλίμακα. Πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε ἡ περίπτωσις

(1) Κεφάλαιον : τὰ οἰκονομικὰ τῶν Σοβιέτ—τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ χρήματος.

τῆς μικρᾶς ἐκμεταλλεύσεως· καὶ ὅτι ἡ συλλογικὴ οἰκονομία ἴσ' ἀποβῆ πολὺ ἀνωτέρα τῆς ἰδιωτικῆς, διότι θὰ ἤμπορέσῃ ν' ὀποφύγῃ πολλὰ ἀνωφελῆ ἔργα. "Ὅλαι αἱ οὐτοπίαὶ τοῦ προλεταριακοῦ σοσιαλισμοῦ, περιστρέφονται εἰς τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἴδουν ν' αὐξάνῃ, χάρις εἰς τὸν κομμουνισμόν, ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας...»

«Ἡ ὀργάνωσις τῆς ὁμαδικῆς, (κομμουνιστικῆς), παραγωγῆς, δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐξασφαλισθῆ ἀπὸ ἀνθρώπους ὅπως οἱ σημερινοί, λέγει ὁ Ἔγκελς, διότι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἀσχολεῖται μὲ ἓνα ὠρισμένον κλάδον τῆς παραγωγῆς ταύτης. Ἡ ἀσκουμένη ἀπὸ ὅλην τὴν κοινωνία βιομηχανία, ἐν κοινῷ καὶ κατὰ ὠρισμένον σχέδιον, προϋποθέτει ἀνθρώπους τῶν ὁποίων αἱ ἱκανότητες ἀναπτύσσονται καθ' ὅλην των τὴν ἔκτασιν καὶ οἱ ὅποιοι θὰ εἶνε ἱκανοὶ νὰ ἐναγκαλισθῶν μὲ ἓνα μόνον βλέμμα, τὸ σύνολον τῆς παραγωγῆς. Ἡ ἐκπαίδευσις θὰ ἐπιτρέψῃ—εἰς τὸ κομμουνιστικὸν κράτος φρυσικὰ—εἰς τοὺς νέους ἀνθρώπους ν' ἀκολουθήσουσιν ταχέως κάθε σύστημα παραγωγῆς καὶ νὰ περνοῦν εὐκόλως ἀπὸ τὸν ἓνα κλάδον εἰς τὸν ἄλλον, κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας ἢ κατὰ τὰς ἰδίας των κλίσεις. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὀργανωμένη εἰς τὸν κομμουνισμόν ἡ κοινωνία, θὰ δώσῃ εὐκαιρίας εἰς ὅλα τὰ μέλη της ν' ἀσκήσουσιν ὅλας τὰς ἱκανότητάς των καθ' ὅλην των τὴν ἔκτασιν...» (1).

«Αἱ οὐτοπίαὶ αὗται ἐξηγοῦνται εὐκόλως, ἐξακολουθεῖ ὁ Γερμανὸς καθηγητής. Διότι ἀπὸ τοὺς δύο πρώτους «ἰδρυτάς» τοῦ συγχρόνου κομμουνισμοῦ, ὁ Ἔγκελς ἦτο υἱὸς βιομηχάνου καὶ συνεπῶς εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ προφητεύῃ τὴν αὐξήσιν τοῦ ὑλικοῦ πλούτου. Αἱ προφητεῖαι του αὗται κατέστησαν δόγματα ἀκλόνητα καὶ ἐπέρασαν ὡς τοιαῦτα εἰς ὅλην τὴν νεωτέραν σοσιαλιστικὴν φιλολογίαν. Αὐτὰ δὲ τὰ ὅποια ἔλεγε, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰς σχετικὸν ἔργον τῆς νεότητός του, ἐπαναλαμβάνονται κατόπιν εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Ἴδου τί ἔλεγε τότε : «Ἡ παραγωγικὴ δύναμις, τὴν ὁποίαν διαθέτει ἡ ἀνθρωπότης εἶνε ἀπέραντος ! Ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐδάφους δύναται ν' αὐξήσῃ ἀπεριορίστως, χάρις εἰς τὸ κεφάλαιον, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην. Αὕτη ἡ δύναμις τῆς ἀπεριορίστου παραγωγῆς χρησιμοποιουμένη προφανῶς καὶ κατὰ τὸ συμφέρον ὄλων, θὰ ἤμποροῦσε ἐντὸς ὀλίγου νὰ μειώσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἐργασίαν...» (2).

Τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ὑλικοῦ πλούτου ἐπροκάλεσεν ἀνέκαθεν μεγάλην ἔξαψιν εἰς τοὺς ἐγκεφάλους ὄλων τῶν σοσιαλιστῶν. Ἐπισήμως δὲ τὸ «πρόγραμμα τῆς Ἐρφοῦρτης», ἐκήρυξε

(1) Sombart μνημ. ἔργον, σελ. 109.

(2) * * * αὐτόθι, σελ. 124.

τὴν ἀρχὴν τῆς πάντοτε ἀυξανούσης ἀποδόσεως τῆς κοινωνικοποιημένης ἐργασίας...»

Ἐποτέλεσμα τῆς τοιαύτης οἰκονομικῆς ὀργανώσεως—κρατοποιήσις τῶν μέσων παραγωγῆς, τοῦ κεφαλαίου κλπ.—θὰ εἶνε μαζὶ μὲ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς τάξεως καὶ ἡ... ἔκλειψις τοῦ φαινομένου τῆς μεγάλης πενίας καὶ τοῦ μεγάλου πλούτου, ὅπερ εἶνε «καρπὸς τῆς ἀστικῆς κοινωνίας». Εἰς τὸ κοινωνιστικὸν καθεστῶς δηλαδή... δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον πλούσιοι καὶ πτωχοί. Τὸ κράτος... θὰ δίδῃ εἰς ὅλους ὅ,τι χρειάζονται διὰ νὰ ζήσουν, ἐφ' ὅσον θὰ ἐργάζονται.

Τέλος ἡ ἐργασία κατέχει πρωταρχικὴν καὶ σπουδαιοτάτην θέσιν εἰς τὰ κοινωνιστικὰ κηρύγματα· δι' αὐτοῦ δὲ τῷ τρόπῳ παρασύρονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ ἀφελεῖς ἐργάται, καὶ οἱ μὴ δυνάμενοι ἢ μὴ θέλοντες νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὰ πράγματα ὁπαδοὶ τοῦ κοινωνισμοῦ ἐν γένει.

Τὸ «κομμουνιστικὸν μανιφέστο» ὁμιλεῖ περὶ «ὑποχρεωτικῆς δουλειᾶς γιὰ ὅλους», ἥτοι διὰ κατάργησιν τοῦ ἀνευ ἐργασίας εἰσοδήματος. Ὁμιλεῖ ἐπίσης περὶ «ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἐργασίας τῶν φτωχῶν ἐργατῶν, (προλεταρίων), διὰ τοῦ τρόπου τῆς μὴ πληρωμῆς εἰς αὐτοὺς ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ τῆς ἀμοιβῆς των ὑπὸ τῶν κεφαλαιούχων»· ἐκ τούτου δέ, λέγει, προέρχεται τὸ κέρδος ἢ ὑπεραξία, ἡ ὁποία σχηματίζει τὸ κεφάλαιον, πού εἶνε «συσσωρευμένη ἐργασία», κλπ. Τὸ «πρόγραμμα τῶν κομμουνιστῶν», θέλει νὰ δίδεται «ἡμῖ μόνον σὲ κείνους πού δουλεύουν» κλπ. Ἴδου αἱ σχετικαὶ μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο περικοπαί :

«Μέσα στὴν ἀστικὴ κοινωνία ἡ... ζωντανὴ ἐργασία—ὑπάρχει ἄρα γε καὶ πεθαμένη ἐργασία ;—δὲν εἶνε παρὰ ἓνα μέσο γιὰ νὰ πληθαίνει τὴ συσσωρευμένη ἐργασία» (1). Ὁ μεταφραστὴς τοῦ «κομμουνιστικοῦ μανιφέστου», κομμουνιστὴς συγγραφεὺς Κορδᾶτος, ἐξηγεῖ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ὅτι ἡ «συσσωρευμένη ἐργασία εἶνε τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἀπὸ τὸν προϊόν τῆς δουλειᾶς πού δὲν ἔχει πληρωθῆ στυς ἐργάτες, ἀλλὰ τοὺς κρατιέται ἀπὸ τὸν κεφαλαιοκράτη ὡς κέρδος του»—ἥτοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς εἴπαμεν. «Μέσα στὴν κομμουνιστικὴν κοινωνίαν ἡ συσσωρευμένη ἐργασία δὲν θὰ εἶνε παρὰ ἓνα μέσο μόνον γιὰ νὰ πλαταίνει, νὰ πλουτίζει, νὰ ὁμορφαίνει τὴ ζωὴ τῶν δουλευτᾶδων», ὅπως π. χ. συμβαίνει σήμερον εἰς τὴν ἀτυχῆ Ρωσίαν.

«Οἱ ἰδέες πού ἐπικρατοῦνε σὲ κάθε ἐποχῇ, εἶνε ἰδέες τῆς ἐπικρατούσας τάξεως. Ὁ ἀγῶνας κάθε κοινωνικῆς τάξεως εἶνε πολιτικός, γιατί

(1) «Κομμουνιστικὸν μανιφέστο» σελ. 56.

ἀποβλέπει στὴν κατάληψη τῆς κρατικῆς δυνάμεως, μὲ σκοπὸ νὰ ἐπιβάλλει τὶς ἰδέες της στὶς ἄλλες. Τὸ προλεταριάτο θὰ μεταχειριστεῖ τὴν πολιτική του ὑπεροχὴ διὰ νὰ πάρει, σιγὰ-σιγὰ—ὄχι γρήγορα ; τί κρῖμα !— ὅλο τὸ κεφάλαιο ἀπὸ τὴν ἀστική τάξη, γιὰ νὰ συγκεντρώσει ὅλα τὰ ὄργανα τῆς παραγωγῆς στὰ χέρια τοῦ προλεταριάτου, ποὺ θὰ ὀργανωθεῖ σὲ τάξη κυρίαρχη καὶ γιὰ νὰ μεγαλώσει ὅσο τὸ δυνατὸ γρηγορότερα τὸ ποσοῦ τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων» (1).

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄνωτέρω καὶ δοθέντος ὅτι «ἡ ἐργασία εἶνε τὸ μόνο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον κάθε ἕνας δύναται νὰ προσφέρει—ὄλαι αἱ ἀτομικαὶ διαφοραὶ τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐξαλειφθοῦν διὰ τῆς ἐργασίας εἰς τὸ κοινωνιστικὸν καθεστῶς, διότι ὅλοι θὰ ἐργάζονται ἐκεῖ καὶ συνεπῶς θὰ ὁμοιάζουν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον—αὕτη θὰ γίνῃ τὸ διακριτικὸν σημεῖον τῆς νέας εὐγενείας, τῆς τελευταίας ἢ ὁποία θὰ παίξῃ ἕνα ρόλον εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρώπων...»

«Δὲν ὑπάρχει πρᾶγματι κανένα ἄλλο μέσον νὰ ἐξισώσῃ τις τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ δώσῃ ἀξίαν τινὰ εἰς τὸ χαμένον μέσα εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας ἄτομον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ οὕτω ἕνα τεμάχιον αὐτῶν καὶ τοῦ ὁποίου ὁ ρόλος συνίσταται εἰς τὴν συμβολὴν πρὸς σχηματισμὸν τῶν μαζῶν αὐτῶν, παρὰ ν' ἀποδώσῃ μίαν ἱερὰν ἀξίαν εἰς τὴν ἐργασίαν. Τὴν ἐργασίαν ὅμως ὑπολογιζομένην ὡς ἀπλὴν χρῆσιν τῆς μυϊκῆς δυνάμεως, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ἀποτέλεσμά της καὶ μόνον διότι εἶνε ἡ ἐργασία. Διότι ἄλλως δὲν ὑπάρχει εἰ μὴ ὁ θάνατος μόνον, εἰς τὸν ὁποῖον εἴμεθα ὅλοι ὅμοιοι καὶ ἐν τούτοις ὀφείλομεν νὰ ζήσωμεν εἰς μίαν κοινωνίαν σοσιαλιστικὴν. Τὸ μόνον ἰδεῶδες τὸ ὁποῖον μένει νὰ πραγματοποιηθῇ, ἀπὸ ἀπόψεως κρατικῆς ὀργανώσεως τῆς κοινωνίας, εἶνε ὁμοιότης εἰς τὴν ἐργασίαν ! ».

«Ἐνα συμβολικὸν παράδειγμα τῆς νέας λατρείας, τῆς ἀποδιδόμενης εἰς τὴν ἐργασίαν, εἶδαμεν ὅτι ὁ Λένιν, μίαν πρώτην Μαΐου ἐσκούπισε μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, μίαν τῶν αὐλῶν τοῦ Κρεμλί-νου» (2). Καὶ οὕτω ὅλα τὰ μεγάλα καὶ σπουδαιότατα προβλήματα ποὺ συνδέονται μὲ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐλύθησαν ὡς διὰ μαγείας !

Ἐνθὺς τώρα ὡς τὸ ἀναμενόμενον ἀποτέλεσμα, ἐκ τῆς σοσιαλιστικῆς ὀργανώσεως τῆς κοινωνίας ἐπέλθῃ, ἡ πρώτη φροντίς τῶν ἡγετῶν αὐτῆς θὰ εἶνε ἡ μείωσις εἰς τὸ ἐλάχιστον τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας. «Ἀπὸ τῶν πρώτων ἔργων τῶν σοσιαλιστικῶν συγγραφέων, λέγει ὁ Sombart, αὕτη ἡ ἰδέα εὐρίσκεται παντοῦ, εἰς ὅλην τὴν κοινωνιστικὴν

(1) Κομμουνιστικὸ μανιφέστο, ἐνθα ἄνωτ. σελ. 61.

(2) Sombart, μνημ. ἔργον, σελ. 104.

φιλολογίαν, καὶ διακρίνεται ὅπως τὸ κόκκινο νῆμα. Τὸ νέον οἰκονομικὸν καθεστὼς ὀφείλει, πρὸ παντὸς ἄλλου, νὰ μειώσῃ τὴν διάρκειαν τῶν ὥρῶν τῆς ἐργασίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὥρῶν, τὸν ὁποῖον ὀρίζουν διὰ τὴν ἐργασίαν, ποικίλει ἀναλόγως τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ τείνει νὰ γίνῃ ὅλον ἐν μικρότερος. Ὁ Θωμᾶς Μῶρος τὸν ὥρισε εἰς 10 ὥρας— εἰς τὴν γνωστὴν μας οὐτοπίαν του—ὁ Καμπανέλλα εἰς 4, ὁ Ροβέρτος Ὕουεν εἰς 2, ὁ Dezamy εἰς 5—6, ὁ Αὔγουστος Μπέμπελ εἰς 3, ὁ Ballod ὁμοίως, ὁ Λένιν εἰς 5—6 καὶ ὀλιγωτέρας ἀκόμη, ὁ Κγοροτ-κινε εἰς 5 ὥρας, ὁ Ἰούλιος Guesde εἰς 3 κατ' ἀρχὴν καὶ εἰς 1 ὥραν μόνον βραδύτερον» (1).

Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν μέλλουσαν κοινωνίαν, τὸ ἐλάχιστον τῆς ἐργασίας τὴν ὁποίαν ἴ' ἀπομένῃ νὰ κάμνουν οἱ ἄνθρωποι, δὲν θὰ εἶνε ὅ,τι ἦτο ἄλλοτε, ἦτοι πόνος, κόπος. Θὰ εἶνε ἀπλούστατα μία εὐχαρίστησις, μία διασκέδασις καὶ ἐπομένως οἱ ἄνθρωποι «δὲν θὰ τρώγουν πλέον τὸν ἄρτον των μὲ τὸν ἰδρωῖτα τοῦ προσώπου των...» Αὐτὸ εἶνε τὸ κεντρικὸν σημεῖον τὸ ὁποῖον τονίζου ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅλα τὰ σοσιαλιστικὰ ἔργα.

Ἄν τώρα θελήσωμεν νὰ μάθωμεν πῶς θὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ θαύματα αὐτά, ἢ ἀπάντησις τὴν ὁποίαν ἔχουν νὰ μᾶς δώσουν εἶνε πρόχειρος. Διὰ τῆς εὐρυτάτης χρησιμοποίησεως τῶν μηχανῶν, μᾶς λέγουν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ θ' ἀρκῆ ὅπως «παιδιὰ 15 χρόνων. ὡς ὀδηγοὶ τῶν μηχανῶν, προμηθεύουν εἰς τὰ σπίτια πᾶν ὅ,τι εἶνε ἀναγκαῖον, μὲ ἐορτάσιμα ἐνδύματα, παίζοντα διὰ νὰ διασκεδάσουν...» Αὐταὶ περίπου εἶνε αἱ οἰκονομικαὶ ἰδέαι τῶν σοσιαλιστῶν, αἱ ὁποῖαι ἐθέρμαινον καὶ αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλον τοῦ Μάρξ ἀκόμη, καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς πάντοτε, δεδομένου ὅτι ἐνταῦθα ἐκτίθενται συνοπτικώτατα.

*
* *

Μὲ τὴν διατύπωσιν τῆς οἰκονομικῆς διδασκαλίας τοῦ κοινωνισμοῦ συμπληροῦνται ὁ κύκλος τῶν τμημάτων ἢ κλάδων τῆς γνώσεως, εἰς τοὺς ὁποίους διηρέσαμεν τὸ σύνολον αὐτῆς, προκειμένου νὰ τὴν διατυπώσωμεν ὀλόκληρον. Ἐπομένως ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἤδη μίαν καθολικὴν, οὕτως εἰπεῖν, εἰκόνα αὐτῆς, ἢ ὁποία τοῦ ἐπιτρέπει νὰ σχηματίσῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σαφεῖ ἀντίληψιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην τῆς κοινωνιστικῆς διδασκαλίας ὑπάρχουν ἐνδεχομένως, ἐλλείψεις καὶ παραλείψεις τινές. Ὅλοι ὅμως αὐταὶ νομίζομεν ὅτι εἶνε ἄνευ γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Καὶ ὅτι εἰς τὸ μᾶλλον

(1) Sombart, ἐνθ. ἄνωτ., σελ. 107—108.

οὐσιώδη καὶ βασικὰ σημεῖά της, ἢ διατύπωσις αὐτῆς εἶνε ὅπωςδήποτε πλήρης.

Ἐπιχειροῦντες ἐν συνεχείᾳ, εἰς ὁλόκληρον τὸ ἀνά χειρας ἔργον, τὸν ἔλεγχον τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, θὰ ἴδωμεν τὰς μεγάλας πλάνας καὶ τὰ κεφαλαιώδη σφάλματά της. Ἐν τῷ μεταξὺ ἃς προσπαθήσωμεν νὰ συλλάβωμεν τὴν γενικὴν εἰκόνα τῆς κοινωνίας τοῦ μέλλοντος, ὅπως τὴν φαντάζονται οἱ κοινωνισταὶ ὅτι θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἰδεῶν των. Πρὸς τοῦτο θὰ μᾶς βοηθήσουν πολὺ αὐτοὶ οὗτοι οἱ κοινωνισταὶ διὰ τῶν ἔργων των καὶ τῆς πλουσίας πράγματι φαντασίας των.

7. Γενικὴ εἰκὼν τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας τοῦ μέλλοντος.

Ὅπως ἤδη εἶπαμεν, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κοινωνιστικῶν ἰδεῶν, τὰς κυριωτέρας τῶν ὁποίων παρεθέσαμεν ἀνωτέρω, θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ, κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν διδασκάλων των, εἰς τὴν νέαν κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἶνε... ἐξησφαλισμένη ἡ εὐημερία καὶ ἡ εὐτυχία τῆς ἀνθρωπότητος.

Ποῖα θὰ εἶνε ὅμως, ἐρωτᾶται, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κοινωνίας αὐτῆς; Εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὰ καθορίσωμεν, προκειμένου νὰ ὁλοκληρώσωμεν τὴν προσπάθειάν μας. Ἐξ ἄλλου τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ ἐκ λόγων ὀλίγης διασκεδάσεως τῶν ἀναγνωστῶν μας, ἕνεκα τοῦ κόπου τὸν ὁποῖον οὗτοι κατέβαλον διὰ νὰ μᾶς παρακολουθήσουν ἕως ἐδῶ. Διότι θὰ ἴδουν πὺ ὀδηγοῦν αἱ σοσιαλιστικαὶ βλακεῖαι καὶ αἱ φρεναπάται, τὰς ὁποίας οἱ κοινωνισταὶ παρουσιάζουν ὡς σπουδαίαν διανόησιν!

Πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἄλλωστε δὲν παρουσιάζονται δυσκολίαι. Διότι οἱ θερμόαιμοι ἐγκέφαλοι τῶν μᾶλλον ἐπιφανῶν κοινωνιστῶν εἶνε λαλίστατοι ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἴδου ἐν ἀπάνθισμα τῶν ὄσων ἐπὶ τοῦ προκειμένου λέγουν:

Ἐν πρώτοις «θὰ δημιουργηθῇ μία νέα ἀνθρωπίνη φυλὴ, ὑγιής, εὐγενής καὶ ὑπεράνθρωπος! Πατὴρ δὲ αὐτῆς θὰ εἶνε τὸ προλεταριάτον τῆς σήμερον, καὶ μόνον αὐτό! Ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, λέγει ὁ Karl Kautsky, ὅτι διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ σοσιαλισμοῦ θὰ γεννηθῇ ἓνας νέος τύπος ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θὰ ξεπεράσῃ τοὺς πρὸ τέλειους τύπους, τοὺς ὁποίους μέχρι τώρα ἐδημιούργησεν ὁ πολιτισμός. Ἐνας ὑπεράνθρωπος, ἂν θέλετε, ὅχι ὅμως ὡς ἐξαίρεσις—ὅπως ἠθέλεν ὁ Νίτσε—ἀλλ' ὡς γενικὸς κανὼν».

Διατὶ ὄχι; ἐρωτῶμεν τ' ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἐξύμνησεν ὁ κοινωνιστὴς

σμός, θὰ εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν ὄλων! Τὰ ἔνστικτα καὶ τὰ πάθη θὰ ἱκανοποιοῦνται παντοῦ καὶ πάντοτε εὐκόλως, καὶ θὰ ὀδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους. Αἰ ἡδοναὶ καὶ αἰ ἀπολαύσεις πάσης φύσεως, θὰ εἶνε εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν! Ἀνησυχία δὲν θὰ βασανίζουν πλέον τὰ ἄτομα· θλίψεις καὶ λύπαι δὲν θὰ ἔχουν κανένα λόγον ὑπάρξεως εἰς τὸ βασίλειον τῶν σοσιαλιστικῶν ὄνείρων! Τὰ αἰώνια προβλήματα τῆς ἀνθρωπότητος, θὰ ἔχουν λυθῆν αὐτομάτως καὶ ὡς διὰ μαγείας! Οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ ἔχουν νὰ κάμνουν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ τρώγουν, νὰ πίνουν καὶ νὰ διασκεδάζουν! Ἡ ἀποκτήνωσις δῆλαδή θὰ ἐπέλθῃ πλήρης· διατὶ δὲν θὰ γεννηθῆ, λοιπόν, ἕνας νέος τύπος ἀνθρώπου: θὰ γεννηθῆ! Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ νὰ εἶναι ὑπεράνθρωπος, θὰ εἶνε, ἀπλούστατα, ὑπάνθρωπος. «Ὁ σοσιαλισμός, συνεχίζει ὁ Kautsky, καταργεῖ τὴν ἀθλιότητα. Ἡ ἀφθονία δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ ὁ χορτασμός, κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ζήσουν χαρούμενοι, φίλοι τῆς καλωσύνης, ἱκανοὶ ν' ἀπολαμβάνουν ἀπ' ὄλα! Ἐξ ἄλλου δίδουν εἰς ὄλους τὴν ἐλευθερίαν τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς δημιουργίας...» (1).

Εἰς τὴν κοινωνίαν αὐτήν, «θὰ εὐρίσκη τις εἰς τὰς γωνίας κάθε δρόμου, καὶ θὰ βλέπη νὰ περιπατοῦν ομάδες Πλατόνων, Βρούνων καὶ Γαλιλαίων...» (sic) Labriola (2).

«...Ὁ πολιτισμὸς θὰ φθάσῃ εἰς ἕνα τελείως ἄγνωστον ἀκόμη ἐπίπεδον...» λέγει καὶ ὁ Μπουχαρίν (3).

«...Ὁ ἄνθρωπος θὰ εἶνε ἀσυγκρίτως περισσότερον εὐφυῆς καὶ πολὺ πλέον ἐλεύθερος. Τὸ σῶμά του θὰ εἶνε πλέον ἁρμονικόν, αἱ κινήσεις του καλλίτερα ρυθμισμέναι, ἡ φωνὴ του περισσότερον μουσική. Ὁ μέσος ἄνθρωπος θὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον ἑνὸς Ἀριστοτέλους, ἑνὸς Γκαῖτε, ἑνὸς Μάρξ! Ὑπεράνω δὲ τῆς ἀλύσεως αὐτῶν τῶν βουνῶν θὰ ὑψωθοῦν νέα κορυφαί!», συμπληρώνει ὁ Λέων Τρότσκυ (4),

«...Ἄλλωστε οἱ ἄνθρωποι—τῆς σοσιαλιστικῆς δῆλαδή κοινωνίας τοῦ μέλλοντος—θὰ γεννῶνται πλέον χωρὶς ἁμαρτίαν! καὶ θὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀθωότητος, ἀφ' ἧς στιγμῆς θὰ καταργηθῆ ἡ ἰδιωτικὴ ἰδιοκτησία... Θὰ βλέπη τις ἐκεῖ μίαν ἀνθρωπότητα... ἀπηλλαγμένην τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῶν ἀδυναμιῶν, τὰς ὁποίας προκαλεῖ πάντοτε ἡ ἰδιωτικὴ ἰδιοκτησία...» (5)

«...Αἰ μέλλουσαι γεννεαὶ θὰ πραγματοποιήσουν χωρὶς κόπον, τάσεις καὶ σκοποὺς οἱ ὁποῖοι ἀπήτησαν, εἰς τὸ παρελθόν, μελέτας ἀξιο-

(1) Le programme socialiste.

(2) Παρὰ Sombart, μνημ. ἔργον σελ. 122—3.

(3) A. B. C. du communisme.

(4) Παρὰ Sombart, ἐνθα ἄνωτέρω.

(5) Directives de la IIIe internationale communiste, 1920.

σημειώτων ἐγκεφάλων καὶ προσπαθείας ἀποτυχούσας. Ἡ μία πρόοδος θὰ φέρῃ τὴν ἄλλην, θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα προσπαθείας πάντοτε νέας καὶ θὰ τὴν ὀδηγῇ ὅλον ἐν εἰς ἓνα σημεῖον ἀνωτέρας ἀναπτύξεως...»(1).

...«Τὸ σύνολον τῆς κοινωνίας θ' ἀποφαίνεται κυριαρχικῶς ἐπὶ ζητημάτων ἀφορώντων τὸ μέλλον αὐτῆς,—ὅπως π.χ. συμβαίνει σήμερον εἰς τὴν Ρωσσίαν!—ἐντὸς δὲ μεγάλων οἰκοδομημάτων, θὰ συζητῶνται ὅλα τὰ κοινωνικὰ ζητήματα, θὰ γίνονται διαλέξεις καὶ θ' ἀναγιγνώσκονται διάφοροι πραγματεῖαι... Ἀναγνωστήρια, βιβλιοθῆκαι, αἰθουσαι διὰ μουσικὰς συναυλίας, θέατρα, μουσεῖα, κέντρα γυμναστικῆς καὶ διασκεδάσεων ἐκτεταμέναι δενδροφυτεῖαι καὶ φυτεῖαι χάριν περιπάτου, λουτρά, ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἀγωγῆς καταστήματα παντὸς εἴδους ἐργαστήρια, νοσοκομεῖα δι' ἀσθενεῖς καὶ καχεκτικούς, κλπ. ὅλ' αὐτὰ οἰκοδομημένα καὶ διαρρυθμισμένα ὅσον τὸ δυνατόν κάλλιστα, θὰ παρᾶσχουν εἰς τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιστήμην πᾶσαν εὐκαιρίαν διὰ ν' ἀνέλθουν εἰς ἄψιστον σημεῖον...» (2) Θαυμάσια! Μόνον ποὺ θὰ λείπουν τὰ φρενοκομεῖα, διότι δὲν μᾶς λέγουν τίποτε περὶ αὐτῶν.

...«Ἡ νέα κοινωνία θ' ἀνιδρυθῆ ἐπὶ διεθνοῦς βάσεως. Τὰ ἔθνη θ' ἀδελφωθῶν καὶ θὰ τείνουν τὰς χεῖρας, διὰ νὰ ἐπεκτείνουν τὴν νέαν κατάστασιν βαθμηδὸν ἐπὶ ὅλων τῶν κρατῶν τῆς γῆς. Εἰς λαὸς θὰ ἔρχεται πότε πρὸς τὸν ἄλλον, ὄχι ὡς ἐχθρός, θέλων νὰ τὸν ἐκμεταλλευθῆ καὶ νὰ τὸν καταπιέσῃ, οὐδὲ ὡς ἀντιπρόσωπος ξένης πίστεως, τὴν ὁποίαν θὰ θέλῃ νὰ τοῦ ἐπιβάλλῃ, ἀλλ' ὡς φίλος, ὅστις θέλει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ὁμοίους του εἰς τὸν πολιτισμόν... Καὶ ἀφοῦ οἱ πολιτισμένοι λαοὶ ἐνωθῶν εἰς μίαν μεγάλην ὁμοσπονδίαν, ἐφθασε τότε ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἦ θύελλα τοῦ πολέμου θὰ παύσῃ... Ἡ αἰωνία εἰρήνη, δὲν εἶνε ὄνειρον, ὡς οἱ ἐν στολῇ προβαίνοντες ἄρχοντες τοῦ κόσμου πιστεύουν... Ὁ χρόνος θὰ ἔλθῃ, καθ' ὃν οἱ λαοὶ θὰ γνωρίσουν τὸ ἀληθινόν των συμφέρον. Τοῦτο δὲ θὰ ἐπιτελεσθῆ οὐχὶ δι' ἀγῶνων καὶ ἐρίδων, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰρηνικῆς συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας ἐν πολιτισμῶ...» (3) μέσῳ τοῦ προλεταριάτου πάντοτε!

Τοιαύτη εἶνε, ἐν γενικαῖς πάντοτε γραμμαῖς, ἡ εἰκὼν τῆς κοινωνίας τοῦ μέλλοντος, ἡ ὁποία θὰ δημιουργηθῆ δῆθεν παρὰ τοῦ κοινωνισμοῦ... Ἡ ἀχανὴς Ρωσσία, εἰς τὴν ὁποίαν ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπὶ 22 ὁλόκληρα ἔτη παίζεται τώρα τὸ μεγαλύτερον καὶ τὸ τραγι-

(1) A. Bebel, Ἡ γυνὴ καὶ ὁ κοινωνισμός, σελ. 231.

(2) A. Bebel, αὐτόθι, σελ. 218.

(3) A. Bebel, αὐτόθι, σελ. 230—1.

κώτερον δράμα τῶν αἰώνων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἱστορίας, εἶνε μία ἀπόδειξις τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν σχεδίων αὐτῶν... Τὰ σχόλια εἶνε περιττά. Ἐξ ἄλλου, καθ' ἡμᾶς, ὄχι μόνον τοιοῦτον τι δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ καὶ ἐπομένως αἱ ὡς ἄνω ἐλπίδες τῶν ἐπιφανῶν κοινωνιστῶν, ἀποτελοῦν ἀποκυήματα τῆς νοσηρᾶς των φαντασίας, ἀλλὰ καὶ ἀντιθέτως θὰ ἐπέλθῃ καταβαράθρως τῶν ὑψηλοτέρων ἀνθρωπίνων ἰδανικῶν καὶ ἐξουθενώσεις τοῦ ἀνθρώπου, ἐν περιπτώσει ἐπικρατήσεως καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ κοινωνισμοῦ. Διότι τότε, μοιραίως, αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐξαφανισθοῦν, οὗτοι θὰ μεταβληθοῦν πλέον εἰς ἀγέλην καὶ δὲν θὰ γνωρίζωμεν ἐφεξῆς, εἰ μὴ ἓνα τύπον μετρίου ἀνθρώπου. Ἀνθρώπου ὁ ὅποιος, ὅπως λέγει ὁ ἐπιφανὴς μάθηματικὸς Bertrand, θὰ ζῇ «χωρὶς πάθη καὶ ἐλαττώματα, χωρὶς βλακείαν καὶ σοφίαν, μελιδέας μετρίας, με γνώμας μετρίας καὶ ὁ ὅποιος θ' ἀποθνήσκῃ εἰς μίαν ἡλικίαν μετρίαν, (μέσην), ἀπὸ μίαν ἀσθένειαν μετρίαν»(1).

(1) Παρὰ Le Bon, μνημ. ἔργον σελ. 35.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ

1. Γενικά.

Ἔλα τὰ μεγάλα καὶ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, εἶχον σχεδὸν πάντοτε, ἔκτος τῆς ἐμφανοῦς πλευρᾶς των καὶ ἄλλην, βαθυτέραν καὶ μυστικὴν, ἣ ὅποια δὲν εἶνε κατ' ἀρχὴν γνωστὴ εἰς τοὺς πολλοὺς. Διότι οἱ τελευταῖοι οὗτοι συνηθίζουσι νὰ βλέπουν τὴν ἐπιφανειακὴν μόνον ὄψιν τῶν πραγμάτων καὶ δὲν θέλουσι ἢ δὲν δύνανται νὰ ἐμβαθύνουσι περισσότερον καὶ νὰ ἐξετάσουσι τὰ εἰς τὰ παρασκήνια συντελούμενα.

Εἶνε ἐν τούτοις ἀναμφισβήτητον, ὅτι εἰς τὰ παρασκήνια διαδραματίζονται σπουδαιότατα γεγονότα καὶ διεξάγονται πραγματικοὶ ἀγῶνες, τῶν ὁποίων πενιχρὰν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἀντανάκλασιν, ἀποτελοῦν τὰ ἐρχόμενα εἰς φῶς ἱστορικὰ συμβάντα. Τοῦτο δὲ κυρίως διότι ἀγνωστοὶ καὶ μυστικαὶ δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐπίδρασις εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰς τύχας τοῦ κόσμου εἶνε ἀναμφισβήτητος, παίζουσι ἐκεῖ σημαντικὸν ρόλον. Ὅχι δὲ σπανίως μεταβάλλουσι τὸν δρόμον τῆς ἱστορίας καὶ χαράζουσι νέας κατευθύνσεις εἰς δρᾶσιν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ομάδων διὰ τῶν ὑποχθονίων ἐνεργειῶν των.

Ἐνεκα τούτου γεννῶνται ἐνταῦθα πλεῖστα ἐρωτήματα. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὰ παραθέσωμεν ὅλα, θ' ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν, ἅτινα εἶνε περίπου τὰ ἑξῆς : Ὑπάρχουσι πράγματι, κατ' ἀρχὴν, εἰς τὸν κόσμον μυστικαὶ δυνάμεις ; Ἡ μήπως τὰ περὶ αὐτῶν λεγόμενα ἀποτελοῦν μυθώδη καὶ φανταστικὰ γεγονότα, μὴ ἔχοντα σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν πραγματικότητα ; Ἄν δὲ ὑπάρχουν, εἰς τί συνίστανται αὗται, ποῖοι τὰς ἀποτελοῦν καὶ κατὰ τίνα τρόπον σκέπτονται καὶ πῶς ἐνεργοῦν οὗτοι ; Ἐν ἄλλοις λόγοις πόθεν ἀντλοῦν τὴν ἰσχύν των αἱ δυνάμεις αὗται καὶ τίνας εἶνε οἱ κινητήριοι μοχλοὶ καὶ οἱ σκοποὶ αὐτῶν ; Ἐξ ἄλλου ποῖα εἶνε ἡ σχέσις τοῦ κοινωνισμοῦ μετὰ τὰς μυστικὰς ταύτας δυνάμεις ; Ὑπάρχουσι ἐνδείξεις περὶ τῆς ἐπιδράσεώς των εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ ;

Τὰ ἐρωτήματα ταῦτα ἀξιούν ἐπιμόνως μίαν ἀπάντησιν, ἂν θέλωμεν νὰ μελετήσωμεν πλήρως τὸ θέμα μας καὶ νὰ μὴ ἀφήσωμεν ἀνεξερευνήτους τὰς μᾶλλον οὐσιώδεις ἴσως τῶν πτυχῶν αὐτοῦ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀπαντήσωμεν κατωτέρω εἰς ταῦτα, ἐφόσον τοῦτο καθίσταται δυνατὸν καὶ αἰ εἰς τὴν διάθεσίν μας πληροφοροῖαι τὸ ἐπιτρέπουν.

Τὰ θέματα ἐπομένως τὰ ὁποῖα ἔχομεν, κατὰ τ' ἀνωτέρω, νὰ ἐξετάσωμεν, εἶνε : 1) Ἄν ὑπάρχουν κατ' ἀρχὴν μυστικαὶ δυνάμεις καὶ ποίας περὶ τούτου ἐνδείξεις ἔχομεν. 2) Τίνες εἶνε οἱ κινητήριοι μοχλοὶ τῶν δυνάμεων τούτων καὶ οἱ σκοποὶ αὐτῶν. Καὶ 3) ποία εἶνε ἡ σχέσης τοῦ κοινωνισμοῦ πρὸς αὐτάς.

2. Ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ δράσις τῶν μυστικῶν δυνάμεων.

Καὶ ὅτι μὲν ὑπάρχουν μυστικαὶ δυνάμεις, νομίζομεν ὅτι οὐδεὶς σοβαρὸς μελετητὴς τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῆ. Διότι εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι εἰς ὅλας τὰς περιόδους καὶ τὰς ἐποχὰς τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος ὑπῆρξαν τοιαῦται δυνάμεις, ὅπως ὑπάρχουν καὶ σήμερον. Παρὰ πάντα δὲ τυχὸν νόμον ἢ ἀπαγόρευσιν καὶ ἠθικὴν καταδίκην, αὗται παρεμβαίνουν, ὅπως καὶ προηγουμένως εἶπαμεν· διὰ τῶν παρασκηνιακῶν των δὲ ἐνεργειῶν ἀσκοῦν σημαντικὴν ἐπίδρασιν καὶ παίζουσι σπουδαιότατον ρόλον, εἰς τὰ μεγάλα ἰδίως καὶ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν.

Ἄλλωστε αἱ δυνάμεις αὗται δὲν κρύπτονται αὐταὶ καθ' ἑαυτάς. Ἐδρεύουσι εἰς τὰ κέντρα τῶν πόλεων καὶ ὑψώνουσι τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἔργαστήριά των εἰς τὰς καλλιτέρους λεωφόρους αὐτῶν. Κρύπτουσι μόνον τοὺς πραγματικούς των σκοποὺς καὶ τὰ δόγματά των. Διότι ἐν ᾧ ἕκ τοῦ ἐμφανοῦς ἀποβλέπουσι, κατὰ τὰ λεγόμενά των, εἰς τὴν εὐποιίαν καὶ τὴν ἀγαθοεργίαν, ἔχουσι εἰς τὴν πραγματικότητα σκοποὺς ἄλλους, βαθυτέρους καὶ μυστικούς. Οἱ σκοποὶ δὲ οὗτοι εἶνε ἄγνωστοὶ ὄχι μόνον εἰς τὸ πολὺ κοινόν, τὸν ἔξω αὐτῶν εὕρισκόμενον κόσμον, ἀλλὰ καὶ εἰς πλείστους ἐκ τῶν μετεχόντων αὐτῶν. Διότι τοὺς ἀπώτερους τούτους σκοποὺς των ἐπιδιώκουσι καὶ ἐξυπηρετοῦν μυστικά, δι' ὠρισμένων μόνον ἐκ τῶν μελῶν των, ἅτινα ἀποτελοῦν τοὺς ἀνωτάτους βαθμοὺς των, εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως. Ἄρα ἑνὸς διὰ τῆς ἐπιδράσεώς των ἐπὶ τῶν ἀναλαμβανόντων ἐκάστοτε τὰ ὑπεύθυνα πολιτικά καὶ κοινωνικά ἀξιώματα ἐκάστης χώρας ἀνδρῶν· καὶ ἄρα ἑτέρου διὰ τῆς ἀσκήσεως ἐπιρροῆς ἐπὶ τῶν ἡγουμένων τῆς πνευματικῆς αὐτῆς κινήσεως καὶ ζωῆς.

Ἐξωτερικῶς εἰς τὴν κοινωνίαν αἱ δυνάμεις αὗται ἐμφανίζονται ὑπὸ τὴν μορφήν διαφόρων ἐταιριῶν καὶ ὀργανώσεων. Ὡς τοιαῦται δὲ δέχονται ὑπὸ ὠρισμένους ὄρους καὶ προϋποθέσεις, μέλη καὶ ὀπαδοὺς καὶ εἰσπράττουν συνδρομάς. Πλεῖστα δὲ ἄτομα, συνήθως διακρινόμενα ὡς ἐκ τοῦ πλούτου ἢ τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσεών των, σπεύδουν νὰ ἐγγραφοῦν εἰς αὐτὰς καὶ νὰ καταβάλουν σημαντικὰ ποσὰ εἰς τὰ ταμεῖά των. Ἐἴτε διότι ἐλκύονται ἀπὸ τὴν γοητείαν τοῦ ἀγνώστου καὶ τοῦ μυστηρίου, εἴτε διότι ἔχουν διαφόρους βλέψεις καὶ φιλοδοξίας, τὰς ὁποίας ἐλπίζουν ὅτι θὰ ἱκανοποιήσουν διὰ τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν. Ἡ τοῦλάχιστον ἀμφίβολος δὲ ἀξία ἀνοήτων ἀξιωματικῶν ἢ βαθμῶν, τοὺς ὁποίους ἐκεῖ λαμβάνουν τινές, καὶ αἱ κεναὶ πάσης ἐννοίας παραστάσεις ἢ λέξεις, τὰς ὁποίας βλέπουν ἢ ἀκούουν συγχάζοντες εἰς τὰς μυστικὰς συνεδριάσεις των, συγκινοῦν πολλοὺς, βλέποντας ἐκ προδιαθέσεως πρὸς τὸν μυστικισμόν, καὶ τοὺς ὀδηγοῦν μέχρι τῶν ἐντευκτηρίων αὐτῶν. Ἐκεῖ δὲ οὔτοι ἀναλαμβάνουν ὑποχρεώσεις, τῶν ὁποίων καθίσταται δύσκολον, ἂν ὄχι ἀδύνατον, ν' ἀπαλλαγῶν ἐφεξῆς, καὶ ἂν ἀκόμη θέλουν.

Ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξίν καὶ τὰς πηγὰς ἐξ ὧν ἀντλοῦν τὰ μέσα των, αἱ ἐν πολλοῖς πανίσχυροι αὗται ὀργανώσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσκήσιν ἐπιρροῆς καὶ τὴν μυστικὴν δρασίαν των, ὑπάρχουν πλεῖστα ὄσα ἀποδείξεις. Ἄν ἐπρόκειτο δὲ νὰ τὰς ἀριθμήσωμεν ἀπλῶς, θὰ ἐχρειάζοντο πολλαὶ σελίδες, ἂν ὄχι ὀλόκληρος τόμος. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θ' ἀρκεσθῶμεν ν' ἀναφέρωμεν ἐδῶ δύο μόνον μαρτυρίας, πολὺ ὁμως χαρακτηριστικὰς. Τὴν μίαν διακεκριμένου ξένου διανοουμένου, —τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Μαρσέλ Πρεβῶ— τὴν δὲ ἄλλην τοῦ διευθυντοῦ μιᾶς τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ σοβαρωτέρων Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων—τῆς «Ἐστίας».

Ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς κρίνων εἰς μίαν θαυμασίαν μελέτην τοὺς γεγονότα τὰ ὁποῖα πρὸ ἐτῶν ὄχι μόνον ἐξετυλίσσοντο πλησίον μας, ἀλλ' ἔσχον καὶ σπουδαιοτάτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ παρέσχον μίαν ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου, ἔγραψε καὶ τὰ ἑξῆς :

«Ὅιαδήποτε διπλωματικὴ πρόβλεψις, βασίζεται ἐπὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ, ὅτι αἱ γνωσταὶ δυνάμεις θὰ ἐξακολουθήσουν διαγράφουσαι τὴν τροχίαν των. Τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ ὑπολογισμοῦ εἶνε μὲν ἐξαιρετικῶς λογικόν, ἀλλ' ἔχει ἓνα βασικὸν ἐλάττωμα. Συνίσταται δὲ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, εἰς τὸ ὅτι δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἄλλαι δυνάμεις, πολὺ ἰσχυρότεραι τῶν ὀρατῶν καὶ τῶν φαινομένων. Αἱ ἀόρατοι καὶ μυστικαὶ αὗται δυνάμεις ἐργαζόμεναι ὑποχθονίως, καταστρέφουν τὴν ἰσορροπίαν. Οὕτω

δὲ ἀνατρέπουν μᾶλλον τοὺς λογικοὺς ὑπολογισμοὺς εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἐθνῶν». (1),

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν προμνημονευθεῖσαν ἔγκριτον Ἀθηναϊκὴν ἔφημερίδα, αὕτη εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1938, ἐδημοσίευσεν κύριον ἄρθρον, ὑπὸ τὸν τίτλον: «**Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΔΥΝΑΜΙΣ ΟΠΙΣΩ ΑΠΟ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ**», (ἓνα Ἀγγλικὸν βιβλίον ποὺ ἐξηφανίσθη). Λόγω τῶν σπουδαιοτάτων πληροφοριῶν του μεταφέρομεν ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὸ ἄρθρον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Κατὰ τὰς 20 τοῦ παρελθόντος μηνὸς Αὐγούστου, ἐπρόκειτο νὰ κυκλοφορήσῃ εἰς τὸ Λονδῖνον ἓνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἦτο προωρισμένον νὰ προκαλέσῃ ἐντελῶς ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν. «Ἰσπανικὸς στῖβος», ἦτο ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου αὐτοῦ καὶ συγγραφεῖς του δύο γνωστοὶ καὶ δραστήριοι Ἀγγλοὶ δημοσιογράφοι, ὁ Οὐίλλιαμ Φὸς καὶ ὁ Σέσιλ Τζεράτυ, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ δεύτερος ἐφρονεῖθη πρό τινος, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δημοσιογραφικῆς του ἀποστολῆς ἐν Ἰσπανίᾳ».

«Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ βιβλίου εἶχε συμπληρωθῆ, αἱ ἀποστολαὶ πρὸς τὰ βιβλιοπωλεῖα τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Ἀγγλικῶν πόλεων εἶχον ἐτοιμασθῆ καὶ τὰ πρῶτα ἀντίτυπα εἶχον ἀποσταλῆ πρὸς βιβλιοκρισίαν εἰς τὰς ἔφημερίδας, μὲ τὴν παράκλησιν, (ὅπως συνήθως γίνεται ἐν Ἀγγλίᾳ), νὰ μὴ γράψουν σχετικῶς, παρὰ μόνον μετὰ μίαν ἑβδομάδα περίπου, ὅτε τὸ βιβλίον θὰ ἐτίθετο εἰς δημοσίαν κυκλοφορίαν. Τότε μία ἔφημερίς γνωστὴ διὰ τὰς στενάς της σχέσεις πρὸς τοὺς διεθνεῖς ἀριστερίζοντας κύκλους, ἐδημοσίευσεν ἐκ τῶν προτέρων δορυμύτατον κατὰ τοῦ βιβλίου σημεῖωμα, περιέχον ἔμμεσον, ἀλλ' ἀρκετὰ σαφῆ ἀπειλὴν κατὰ τοῦ ἐκδότου, ἂν δὲν ἔσπευδε ν' ἀποσύρῃ ἀμέσως τὸ βιβλίον ἀπὸ τὴν κυκλοφορίαν».

«Τὸ γεγονός, ὡς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ Βρεταννικὰ δημοσιογραφικὰ ἔθιμα, προεκάλεσε κάποιαν ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ἡ ἔμμεσος κατὰ τοῦ ἐκδότου ἀπειλή, τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς θὰ συνώδευσαν καὶ ἄλλαι ἄμεσοι ἀπειλαί, δὲν ἤργησε νὰ ἀποφέρῃ τὸ ἀποτέλεσμά της. Πανικόβλητος ὁ ἐκδότης, ἀπεφάσισε ν' ἀποσύρῃ τὸ βιβλίον ἀπὸ τὴν κυκλοφορίαν. Ὅλα τὰ ἀντίτυπά του, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχον σταλῆ εἰς τὰς ἔφημερίδας ἢ εἰς τοὺς κριτικούς, παρελήφθησαν μυστηριωδῶς καὶ ἐξηφανίσθησαν. Κατάπληκτος ὁ Οὐίλλιαμ Φὸς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἀκριβῶς, εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς κλινικὴν, διὰ νὰ ἐγχειρηθῆ ἀπὸ σκωληκοειδίτιδα, ἐπληροφορήθη τὰ γεγονότα

(1) Παρὰ Ν. Κ. Βέρροφ, εἰς προμνημονευθέντα ἄρθρα.

αὐτά. Ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν κλινικὴν χωρὶς νὰ ἐγχειρηθῆ, ἔτρεξε, παρεκάλεσεν, ἠπειλήσεν, ἀλλὰ χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Οἱ μυστηριώδεις ἀντίπαλοι, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νὰ παρεμποδίσουν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ βιβλίου του, ἦσαν ἰσχυρότεροι ἀπὸ αὐτόν».

«Μὲ χίλια-δυὸ βάσανα, κατώρθωσε νὰ σώσῃ ἓνα καὶ μόνον ἀντίτυπον τοῦ βιβλίου του. Ἦλθε τότε εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἐν Λονδίῳ ἀνταποκριτὴν τοῦ «Ἐσπερινοῦ Ταχυδρομοῦ» τοῦ Μιλάνου, μαζὺ μετέφρασαν τὸ ἀπομεινῶνα ἀντίτυπον καί, ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν, ἡ γνωστὴ Ἰταλικὴ ἐφημερὶς, ἤρχισε τὴν δημοσίευσίν του, ἀποτυχόντος οὕτω τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπεδίωκον οἱ ἀπαγορεύσαντες τὴν κυκλοφορίαν τοῦ βιβλίου».

*
**

«Πρόκειται, ἀληθῶς, περὶ καταπληκτικοῦ βιβλίου, ἀποκαλύπτοντος ὅλην τὴν εὐρυτάτην ἀνατρεπτικὴν συνωμοσίαν, ἡ ὁποία ἐξυφάνθη ἐναντίον τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου, καὶ τῆς ὁποίας ἐπεισάδια μόνον ἀποτελοῦν ἡ μπολσεβικοποίησις τῆς ἀχανοῦς Ρωσσίας καὶ ὁ τρομερὸς ἐμφύλιος πόλεμος τῆς Ἰσπανίας. Θὰ συνοψίσωμεν κατωτέρω ἐλάχιστα δυστυχῶς μόνον σημεῖα—λόγω τῆς ἐλλείψεως τοῦ χώρου—ἀπὸ τὰ μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντα τρία κεφάλαια τοῦ βιβλίου».

«Ἡ Ἰσπανία, λέγουν, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ προλόγου των οἱ Ἄγγλοι συγγραφεῖς, εἶνε καὶ αὕτη θῦμα συνωμοσίας, ἐξυφανθείσης ἀπὸ τὸ μυστηριώδες «ἀνώτατον διεθνὲς συμκούλιον», τὸ ὁποῖον ὑφίσταται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τοῦ τέλους τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ ἔχει ὡς ἀπώτερον σκοπὸν τὴν τελικὴν ἐπικράτησιν εἰς τὸν κόσμον ὁλοκλήρον τῆς κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ἐπιβληθείσης ἤδη εἰς τὴν Ρωσσίαν. Τὸ συμβούλιον αὐτό, ἀποτελούμενον ἀπὸ ἐπιφανεῖς ἀθέους, κομμουνιστὰς καὶ διεθνεῖς κεφαλαιούχους, τηροῦντας ὅλους τὴν ἀπόλυτον ἀνωνυμίαν, λειτουργεῖ κατὰ τὸ σύστημα τῶν μεγάλων ἀνωνύμων ἐταιριῶν. Ἐχει διακλαδώσεις εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ δι' εἰδικῶν συνδέσμων, ἐξασφαλίζει τὴν εἰς τὰς θελήσεις του ὑποταγὴν παντὸς εἴδους συγγενῶν ἢ ἐμμέσως ἀποβλεπουσῶν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὀργανώσεων. Καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ τρίτη Διεθνὴς, ἡ ἐδρεύουσα ἐν Μόσχᾳ καὶ προκαλοῦσα ἀπὸ τόσων ἐτῶν ὅλας τὰς διεθνεῖς ἐν Εὐρώπῃ ἀνωμαλίας καὶ ἀνησυχίας, διευθύνεται ἀπὸ τὸ ἴδιον συμβούλιον. Ἐπίσης τῆς ἀναρχικῆς ὁμοσπονδίας, αἱ ἀνὰ τὸν κόσμον ἀθεϊστικαὶ ὀργανώσεις, διάφορα ἀριστερίζοντα σωματεῖα τῆς νεολαίας, μερικαὶ διεθνιστικαὶ ἐνώσεις, ὁ «σύνδεσμος κατὰ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ» καὶ μερικὰ δῆθεν συνέδρια, δέχονται ἐμμέσως ἢ ἀμέσως τὰς ὁδηγίας των ἀπὸ τὸ ἀνώτατον αὐτὸ συμβούλιον. Πάντοτε δὲ αἱ ὁδηγίαι αὐταῖ

συνιστοῦν τὴν καταβολὴν πάσης προσκαθείας πρὸς ἑξασθένησιν τῶν ἔθνικῶν κυβερνήσεων τῶν διαφόρων κρατῶν, πρὸς δημιουργίαν ἀποτόμων καὶ ἀνωμάλων κυβερνητικῶν μεταβολῶν, πρὸς ὑπονόμευσιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος καὶ πρὸς προετοιμασίαν τοῦ ἑδάφους διὰ τὴν τελικὴν ἀνατροπὴν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ μπολσεβικισμοῦ».

«Οὕτω ἐργαζόμενον τὸ συμβούλιον, κατώρθωσεν ὡς πρώτην ἐπιτυχίαν του, νὰ ἐπιφέρει τὴν μπολσεβικοποίησιν τῆς Ρωσσίας. Ἔχει δὲ μεγάλην σημασίαν ἡ ἐπιτυχία αὕτη, διότι ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὰς ἀτελειώτους οἰκονομικὰς πηγὰς τῆς ἀπεράντου αὐτῆς χώρας. Ἀκόμη δὲ καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ Ρωσσία κατώρθωνε νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ σημερινοῦ της καθεστῶτος καὶ τὸ «συμβούλιον» ἔχανε τὸν ἔλεγχον αὐτῆς τῆς χώρας, θὰ ἠδύνατο, ἐν τούτοις, νὰ συνεχίσῃ τὸ ὀλέθριον ἔργον του διὰ μέσου τῶν διαφόρων ὀργανώσεων, τὰς ὁποίας ἀνὰ τὸν κόσμον ὀλόκληρον ἐδημοῦργησεν, ὅταν διέθετε τὰς Ρωστικὰς πηγὰς τοῦ πλούτου».

* * *

«Ἀφηγοῦνται οἱ Ἄγγλοι συγγραφεῖς ἓνα παλαιότερον γεγονός, χαρακτηριστικὸν τοῦ τρόπου τῆς δράσεως καὶ τῆς σκοτίας δυνάμεως, τὴν ὁποίαν διαθέτει τὸ συμβούλιον αὐτό. Περὶ τὸ τέλος τοῦ παγκοσμίου πολέμου, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1918, ὁ ἐπιφανὴς Ἄγγλος διπλωματικὸς σὲρ Μ. Φίντλεϋ, ἀπέστειλεν εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν λόρδον Μπάλφουρ, μακρὰν ἔκθεσιν περὶ τῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐξερράγη ἡ μπολσεβικικὴ ἐπανάστασις καὶ περὶ τοῦ τρομεροῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον ἀπετέλει διὰ τὴν Εὐρώπην ὀλόκληρον καὶ διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς ἡ ἐπικράτησις τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῆς. Ἡ ἔκθεσις ἐστηρίζετο κυρίως ἐπὶ ἐμπεριστατωμένης ἀναφορᾶς περὶ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ καταστάσεως, τοῦ ἐν Πετροπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ὀλλανδίας κ. Οὔντεντάϊκ. Ἀνέφερε δὲ μάλιστα, ἐπὶ λέξει, διαφόρους φράσεις τῆς Ὀλλανδικῆς ἀναφορᾶς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ κάτωθεν μεταφραζομένη :

«Πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι ἡ ἄμεσος καταστολὴ τοῦ μπολσεβικισμοῦ, ἔχει διὰ τὸν πολιτισμένον κόσμον πολὺ μεγαλειτέραν σημασίαν καὶ ἀπὸ τὴν νίκην ἀκόμη εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον. Ἐὰν ὁ μπολσεβικισμὸς δὲν ἐκριζωθῇ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, θὰ ἐπεκταθῇ καὶ θὰ ἐξαπλωθῇ, ὑπὸ διαφόρους μορφάς, εἰς τὸν κόσμον ὀλόκληρον. Καὶ τοῦτο, διότι τὸ κίνημα αὐτὸ ὀργανώθη καὶ διευθύνεται ἀπὸ διεθνῆς Ἰσραηλιτικὸν συμβούλιον, ἔχον ὡς μοναδικὸν σκοπὸν νὰ καταστρέψῃ, πρὸς χάριν τῶν ἰδίων του συμφερόντων, τὸ σημερινὸν οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν καθεστῶς τοῦ κόσμου. Ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ καταπολεμηθῇ ὁ τρομερὸς αὐτὸς κίνδυνος

νος, εἶνε μία ὁμαδική καὶ κοινὴ ἐνέργεια ὄλων τῶν πολιτισμένων ἔθνων».

«Ὅλα αὐτὰ συμπεριελήφθησαν εἰς «λευκὴν βίβλον» τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως «περὶ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ καταστάσεως. Σχεδὸν ἀμέσως ὅμως, μετὰ τὴν ἔκδοσίν της, ἡ λευκὴ αὐτὴ βίβλος, ἔξηφανίσθη μυστηριωδῶς ἀπὸ τὴν κυκλοφορίαν καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ εὑρεθῆ εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ ἓνα ἀντίτυπὸν της ἀκόμη. Ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἀργότερα, ἔτέθη εἰς κυκλοφορίαν νέα ἔκδοσις τῆς λευκῆς βίβλου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον ἐπιμελῶς ἀφαιρεθῆ καὶ τὸ ἀνωτέρω μεταφραζόμενον ἀπόσπασμα καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶχε σχέσιν μὲ τὸ «μυστικὸν συμβούλιον». Τὸ Συμβούλιον εἶχεν ἀρχίσει τὴν δρασίαν του πρὸς παρεμπόδισιν κάθε πληροφορίας περὶ τῆς ὑπάρξεώς του, δρασίαν, τῆς ὁποίας συνέχειαν ἀποτελεῖ ἡ πρόσφατος ἔξαφάνισις τοῦ βιβλίου τῶν Φὸς καὶ Τζεράτυ».

3. Οἱ κινητήριοι μοχλοὶ τῶν μυστικῶν δυνάμεων καὶ οἱ σκοποὶ αὐτῶν.

Ἐξ ὧσων ἀνωτέρω λέγονται καὶ ἐν γένει καθ' ὅλας τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις καὶ πληροφορίας, τὰς ὁποίας παρέχουν μερικοὶ συγγραφεῖς, ἅπασαι αἱ μυστικαὶ ὁργανώσεις ὑπὸ οἷονδήποτε τίτλον καὶ φανερὸν σκοπὸν καὶ ἂν ἐμφανίζονται, ἔχουν Ἰουδαϊκὴν τὴν προέλευσιν. Κινοῦνται δὲ καὶ κατευθύνονται μυστικῶς, παρ' ὠρισμένων ἀνωτάτων ἀξιωματούχων τοῦ Ἑβραϊσμοῦ, πρὸς ἐκπλήρωσιν σκοπῶν Ἑβραϊκῶν, ἀπροσίτων ὅμως εἰς τὴν μεγάλην μᾶζαν τῶν ἀνὰ τὰ ἔθνη διασκορπισμένων ὁμοθηρήσκων των. Οὗτοι τοὺς ἀγνοοῦν πράγματι, καὶ μόνον μετὰ μεγάλας καὶ πολυτεεῖς δοκιμασίας καὶ δυσυπερβλήτους διατυπώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὀλίγοι ἀντέχουν, καθίστανται βαθμηδὸν γνωστοὶ εἰς τοὺς μᾶλλον διακεκριμένους ἔξ αὐτῶν, μόνον δ' ἐφόσον οὗτοι κρίνονται ἱκανοὶ νὰ τοὺς υἱοθετήσουν καὶ νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν προαγωγὴν των. Οὕτω καὶ μόνον ἐξηγεῖται ἡ περὶ τῶν σκοπῶν τούτων ἀγνοία πλείστων Ἑβραίων, διακρινομένων ἐν πολλοῖς διὰ πλοῦτον καὶ γνώσεις.

Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, οἱ μυστικοὶ οὗτοι Ἑβραϊκοὶ σκοποὶ, συνίστανται : Ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ὑπάρχοντος ὑπερκοσμίου Ἑβραϊκοῦ κράτους, (Ἑβραϊκὴ παγκόσμιος ὑπερκυβέρνησις), ἡ ὁποία κρατοῦσα ἐκ τοῦ ἀφρανοῦς εἰς χεῖράς της τὰ ἡνία τῆς κινήσεως τῆς παγκοσμίου ζωῆς—Τραπεζας, χρηματιστήρια, μεγάλας βιομηχανίας, τύπον, ἐπιστήμην, κλπ.—διευθύνει τὰς τύχας τοῦ κόσμου καὶ κα-